

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Gfv.VII.30.593/2017/6.

A tanács tagjai: Dr. Farkas Attila a tanács elnöke
. Gáspár Mónika előadó bíró
. Csőke Andrea bíró

A felperes:

A felperes képviselője: Dr. Lantos Bálint Ügyvédi Iroda

Az I. rendű alperes:

A II. rendű alperes:

Az I. rendű alperes képviselője: Nagy és Kiss Ügyvédi Iroda

A per tárgya: szerződés részleges érvénytelenségének megállapítása

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: I. rendű alperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Fővárosi Ítéltábla 5.Pf.20.161/2017/4/II. számú ítélet

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Balassagyarmati Törvényszék 20.P.20.685/2016/5. számú ítélet

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezi és az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. rendű alperesnek 95.400 (kilencvenötezer-négyszáz) forint együttes másodfokú perköltséget és felülvizsgálati eljárási költséget.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A felperes és a II. rendű alperes 2007. augusztus 25-én deviza alapú kölcsönszerződést kötöttek az I. rendű alperessel. A szerződés értelmében az I. rendű alperes 123.037 CHF kölcsön folyósítását vállalta az adósok finanszírozási igénye kielégítése céljából, akik a CHF-ben nyilvántartott kölcsönösszeg és járulékai 336 hónap alatt, havi részletekben történő visszafizetésére vállaltak kötelezettséget.
- [2] A kölcsönszerződés I/4. pontja egyebek mellett az alábbi rendelkezést tartalmazza: „Felek kijelentik, és kötelezik magukat

arra, hogy bármely elszámolási vita, illetve banki igény kielégítés esetére, vagy a jelen okirat szerinti kölcsönből mindenkor fennálló kölcsön és egyéb tartozás mértékére, a folyósítás tényleges időpontja, a teljesítési kötelezettség lejáratának megállapítása, valamint bármely egyéb a közvetlen bírósági végrehajtás céljából szükséges tény, adat megállapítása tekintetében az Adós Banknál vezetett számlái és a Bank nyilvántartásai, könyvei alapján készült közjegyzői okiratba foglalt ténytanúsítványt fogadják el mint közhiteles, aggálytalan tartalmú bizonyítékot. Ennek megfelelően a kölcsön és járulékaik nem, vagy nem szerződés szerinti megfizetése esetén a végrehajtás alapjául szolgáló, mindenkor fennálló kölcsön- és járuléktartozást, továbbá a fent hivatkozott tényeket jelen okirat mellett, az Adós Banknál vezetett számláiról, illetve a Bank nyilvántartásai, könyvei alapján készült közjegyzői okiratban foglalt ténytanúsítvány tanúsítja, amelynek elfogadására a Felek jelen okirat aláírásával kötelezettséget vállalnak. Felek/Adós felkéri(k) a jelen okiratot szerkesztő közjegyzőt, avagy egyébként illetékességgel bíró közjegyzőt, hogy a fenti kölcsönből fennálló kölcsön és járulékaik, továbbá egyéb tartozása mértékét, továbbá a fent hivatkozott tényeket, adatokat esetleges végrehajtási eljárás kezdeményezése esetén, a Bank felkérésére az Adósok banknál vezetett számlái, a Bank nyilvántartásai, könyvei alapján és nyilvántartásokba való betekintéssel közjegyzői ténytanúsítványba foglaltan tanúsítsa, e tekintetben a banktitok megtartásának kötelezettsége alól a felmentést megadják."

A kereseti kérelem és az alperesek védekezése

- [3] A felperes a 2016. augusztus 16-án benyújtott keresetében a kölcsönszerződés I/4. pontjába foglalt fenti rendelkezés tisztességtelenségen alapuló semmisségének, valamint az érvénytelenség jogkövetkezményeként annak megállapítását kérte a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. számú törvény (a továbbiakban: rPtk.) 209. § (1) bekezdése, 209/A. § (2) bekezdése, továbbá a fogyasztóval kötött szerződésben tisztességtelennnek minősülő feltételekről szóló 18/1999. (II. 5.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Kormányrendelet) 1. § (1) bekezdésének b) és j) pontjai alapján, hogy a kikötés nem jelent kötelezettséget a felekre nézve.
- [4] Az I. rendű alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. A II. rendű alperes ellenkérelmet nem terjesztett elő.

Az első- és másodfokú ítélet

- [5] Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította.
- [6] Határozatának indokolásában kifejtette a törvényszék, hogy a végrehajtási záradék jogintézménye mellett a támadott szerződéses feltétel nem változtatja meg a felperes helyzetét a bizonyítási teher körében, nem fosztja meg a vitatás lehetőségétől sem.
- [7] A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta és megállapította a felek

közötti kölcsönszerződés keresettel támadott I/4. pontjának semmisségét.

- [8] A jogerős ítélet indokolása szerint a keresettel támadott szerződéses kikötés a Kormányrendelet 1. § (1) bekezdés b), i) és j) pontjaiban írt feltételek mindegyikét megvalósítja. A felperes az I. rendű alperes által meghatározott tartozás összegét végrehajtás megszüntetése vagy korlátozása iránti perben teheti vitássá, ahol pozíciójából fakadóan a bizonyítás kötelezettsége őt terheli a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: rPp.) 164. § (1) bekezdése szerint. Közvetlen bírósági végrehajtás megindítása nélkül viszont az I. rendű alperes feladata lenne peres eljárás kezdeményezésével követelése jogalapját ésösszezszerűségét bizonyítani. Hangsúlyozta az ítéltőábla, hogy a kikötés alapján az I. rendű alperes jelöli meg követelése összezszerűségét, amellyel szemben az adósok vitatási lehetősége végrehajtás elrendelése előtt nem adott, ezáltal korlátozottak a fogyasztó jogai. A bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Vht.) 23/C. §-a, a közjegyzőkről szóló 1991. évi XLI. törvény (a továbbiakban: Közjegyzői tv.) 111. § (1) bekezdése, 112. § (1) és (2) bekezdése értelmében csak a tartozás előzetes adósi elismerésével, a pénzintézet által megjelölt követelés elfogadásával lehetséges közvetlen végrehajtási eljárás megindítása, a Vht. 23/C. § (1) bekezdés c) pontjában és (2) bekezdésében írt feltételek teljesülésével.
- [9] Rámutatott a másodfokú bíróság, hogy feltétele volt a kölcsön folyósításának a perbeli előzetes nyilatkozat megtétele - a kvázi tartozáselismerés - az adósok részéről, de tartozásuk ekkor nem volt. A támadott szerződéses rendelkezéssel az I. rendű alperes számára lehetővé vált elvileg bármilyen összegű követelés érvényesítése, az I. rendű alperes döntheti el a felmondás jogszerűségét és jogkövetkezményeként a tartozás összegét.
- [10] Az ítéltőábla kitért arra is, hogy az rPtk. 209. § (1) bekezdése szerint is helye lett volna a perbeli kikötés tisztességtelensége megállapításának. Az Európai Unió Bíróságának gyakorlata szerint ugyanis a jóhiszeműség követelményét sértő egyenlőtlenséghez az irányadó nemzeti szabályokat, valamint azt kell vizsgálni, hogy tisztességes és méltányos eljárás esetén, egyedi tárgyalást követően ésszerűen elvárható volt-e az érintett feltétel elfogadása a fogyasztótól (C-415/11. számú, Aziz ügyben hozott ítélet). Jelen ügyben az olyan tartalmú szabályozás minősülne jóhiszemű és tisztességes szerződési feltételnek, ha az adósok a kölcsönszerződés felmondásával a konkrét követelés ismeretében nyilatkozhatnak előtt a tartozás elismeréséről. A per tárgyává tett kikötés ezt megkerülve teszi lehetővé közvetlen végrehajtás megindítását az I. rendű alperes nyilvántartásai, az adósok javára vezetett (az árfolyamrés és az egyoldalú szerződésmódosítás tisztességtelen feltételein is alapuló) számladatai alapján. A vitatott feltétel elfogadása nem

valószínűsíthető az adósok részéről.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [11] A jogerős ítélet ellen az I. rendű alperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, amelyben annak hatályon kívül helyezését és elsődlegesen az elsőfokú ítélet helybenhagyását, másodlagosan a másodfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérte.
- [12] Arra hivatkozott, hogy az ítélet tábla a Kormányrendelet 1. § (1) bekezdés b), i) és j) pontja, valamint az rPtk. 209. § (1) és (5) bekezdésének, illetve a 209/A. § (2) bekezdésének téves értelmezésével okszerűtlen és megalapozatlan következtetésre jutott.
- [13] Kifejtette, a kölcsönszerződést tartalmazó ügyleti okirat az I. rendű alperesnek biztosítja a jogot arra, hogyha a felperes nem teljesíti a szerződéses kötelezettségét, úgy a kölcsönszerződést felmondja és kérje a közokiratba foglalt egyoldalú kötelezettségvállalást tartalmazó nyilatkozat végrehajtási záradékkal történő ellátását. A Közjegyzői tv. 112. § (1) bekezdéséből és a Vht. jelenleg hatályos 23/C. § (2) bekezdéséből következik, hogy az I. rendű alperes által beszerzendő közjegyzői tanúsítvány kizárólag a végrehajthatósághoz szükséges feltétel vagy időpont bekövetkezését tanúsítja. Az adós a végrehajtás megszüntetése (vagy korlátozása) iránti perben teljes körűen vitathatja a követelést, annak jogalapját is. A perbeli feltétel tehát nem jelenti a bizonyítási teher ügyfél hátrányára történő megváltoztatását, nem jelent semmilyen hátrányos eltérést a felperesre nézve a közvetlen bírósági végrehajtásra vonatkozó jogszabályi előírásokhoz képest. Hivatkozott arra is, hogy az I. rendű alperes rendelkezik azokkal az erőforrásokkal, amelyek alapján a kölcsön folyósítására és törlesztésére vonatkozó adatokat megfelelően kezelni tudja. A tartozás nyilvántartott összegéről az adósok rendszeres tájékoztatást kapnak; a bankszámlakivonatokat havonta, a kölcsönre vonatkozó adatokat évente rendszeresen megküldi az ügyfélnek, aki az ellen kifogással, vagy panasszal élhet. A panasz elutasítása esetén fogyasztóvédelmi, vagy bírósági eljárást kezdeményezhet a vonatkozó jogszabályi előírások szerint. Ennek lehetőségét a perbeli szerződéses rendelkezés nem zárja ki, továbbá nem fosztja meg az ügyfelet az ellenbizonyítás lehetőségétől sem.
- [14] A Kormányrendelet 1. § (1) bekezdés b) pontjának helyes értelmezése szerint az a szerződéses feltétel tisztességtelen, amely a fogyasztóval szerződő felet, tehát az I. rendű alperest egyoldalúan annak megállapítására jogosítja, hogy a saját teljesítése szerződésszerű-e. Tekintettel arra, hogy a perbeli kikötés nem tartalmaz olyan elemeket, amely az I. rendű alperes saját teljesítésére utalna, a Kormányrendelet hivatkozott pontjába ütközés fel sem merülhet.
- [15] Hangsúlyozta a Kormányrendelet 1. § (1) bekezdés i) pontját

illetően, hogy a keresettel támadott kikötés nem zárja ki és nem is korlátozza a fogyasztó igényérvényesítési lehetőségeit. Utalt az üzletszabályzata 3.1. és 3.2. pontjára a felek közlési kötelezettségével kapcsolatban.

- [16] Véleménye szerint a vitatott szerződéses pont azért sem lehet tisztességtelen a rPtk. 209. § (5) bekezdése szerint, mert azt jogszabály előírásainak megfelelően határozta meg. Ezen jogszabályi rendelkezések a Közjegyzői tv. 112. § (1) bekezdése, a Vht. 21. §-a, hitelezési kockázat kezeléséről és tőkekövetelményéről szóló 196/2007. (VII. 30.) Kormányrendelet 115. § (1) bekezdés c) pontja, valamint az utóbbival kapcsolatban a PSZÁF által korábban kiadott Bazel II. validációs kézikönyvben meghatározott követelmények.
- [17] A felperes, illetve a II. rendű alperes felülvizsgálati ellenkérelmet nem terjesztett elő.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [18] A Kúria a jogerős ítéletet a rPp. 275. § (2) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta, és azt az alábbiak szerint jogszabálysértőnek találta.
- [19] Előrebocsátja a Kúria, hogy a pénzügyi intézményeknek - az alábbiak szerint - jogszabályból fakadó kötelezettségük, hogy kölcsönszerződésből eredő követeléseiket nyilvántartsák, azokról a hatóságokat, illetve a hitelfelvevőket tájékoztassák.
- [20] A hitelintézetek és a pénzügyi vállalkozások éves beszámoló készítési és könyvvezetési kötelezettségének sajátosságairól szóló 198/1996. (XII. 22.) Korm. rendelet, majd a 2001. január 1-jén az e rendelet helyébe lépett, azonos című 250/2000. (XII. 24.) Korm. rendelet előírásai értelmében az I. rendű alperesnek az ügyfeleivel, köztük a felperessel szemben fennálló követeléseiről folyamatos nyilvántartást kellett vezetnie. A nyilvántartásában szereplő adatokról a pénzügyi vállalkozás által a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete részére szolgáltatandó adatok köréről és az adatszolgáltatás módjáról szóló 52/2005. (XII. 28.) PM rendelet szabályai szerint negyedévente jelentést kellett tennie a Felügyelet részére. A hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Hpt.) 206. § (1) bekezdése pedig előírta, hogy folyamatos szerződések esetén legalább évente egy alkalommal, valamint a szerződés lejártakor egyértelmű, közérthető és teljes körű írásbeli kimutatást küldjön az ügyfeleinek. A kimutatást a Hpt. 206. § (2) bekezdése értelmében - az üzletszabályzat vagy szerződés eltérő rendelkezése hiányában - elfogadottnak kellett tekinteni, ha az ügyfél a kézbesítéstől számított 60 napon belül írásban nem emelt kifogást azzal, hogy mindezek a követelés érvényesíthetőségét nem érintik.
- [21] A perbeli jogvita eldöntése szempontjából ügydöntő jelentőségű volt, hogy a felek között létrejött kölcsönszerződés I/4. pontjának azon kikötése, amely szerint a felperes mindenkori fizetési kötelezettségét illetően a banknál vezetett számlái és a bank

nyilvántartásai, könyvei alapján készült közjegyzői okiratba foglalt ténytanúsítványt fogadja el mint közhiteles, aggálytalan tartalmú bizonyítékot, az rPtk. 242. §-a szerinti joghatályos tartozáselismerő nyilatkozatnak minősül-e. Tartozáselismerés esetén ugyanis a bizonyítási teher megfordul, és az adósnak kell bizonyítania, hogy az elismert tartozása nem áll fenn (BH1991.439.).

- [22] A fél nyilatkozatához - amint arról a Legfelsőbb Bíróság az EBH2000.309. szám alatt közzétett határozatában egyértelműen állást foglalt - a tartozáselismerés jogkövetkezményei akkor fűződhetnek, ha a tartozás elismerése magyarázatot nem igénylő módon, kifejezetten és félreérthetetlenül történik. Ennek az elvárásnak csak az olyan tartozáselismerő nyilatkozat felel meg, amelyet már fennálló,összegszerűen meghatározott követelés tekintetében tettek meg. A per tárgyát képező szerződéses rendelkezés viszont ilyenek nem tekinthető, e kikötés esetében ezért nem érvényesülnek a tartozáselismerés joghatásai.
- [23] A kereset tárgyát képező szerződéses kikötés értelmében a felperes a közjegyzői ténytanúsítvány elfogadásával egyúttal arról is nyilatkozott, hogy a megjelölt okiratot aggálytalan tartalmú közhiteles bizonyítékként fogadja el. A szerződéses feltétel e külön kitétele ellenére sem volt joglemondásként értékelhető a felperes nyilatkozata. Az egyoldalú joglemondás fogalmi körébe ugyanis az a nyilatkozat vonható, amellyel a jogalany az őt kétségkívül megillető jogosultságról kifejezetten lemond. Az rPtk. 207. § (4) bekezdése értelmében az igényérvényesítésről vagy a vitatásról való lemondásnak félreérthetetlennek és határozottnak kell lennie, nincs helye a nyilatkozat kiterjesztő tartalmú értelmezésének (BH1993. 673.). Rámutat továbbá a Kúria, hogy polgári peres eljárásban a felek eljárási jogaira és kötelezettségeire - idetartozik a tényállítási és bizonyítási kötelezettségük, illetve lehetőségük is, amely peres státuszukból fakadóan a peres felek mindegyikét megilleti - az rPp. közjogi jellegű szabályai az irányadóak. Az rPp. kógens szabályait a felek szerződéses autonómiája nem törheti át.
- [24] Nem állít fel a keresettel támadott szerződéses kikötés a felek szerződésében olyan vélelmet sem, amelynek értelmében az I. rendű alperes az igénye alapjául szolgáló, valamely egyébként bizonyítást igénylő tényt egy attól különböző, másik tény bekövetkezésével és igazolásával bizonyíthatná, és így képes lenne elhárítani bizonyítási kötelezettségét a bizonyítást igénylő, döntő tényre nézve. A kölcsönszerződés I/4. pontjának ilyen tartalom nem tulajdonítható.
- [25] Mindezekből következően, mivel a kölcsönszerződéses I/4. pontjának hivatkozott rendelkezése sem tartozáselismerést, sem joglemondást nem tartalmaz és nem minősíthető a fent kifejtettek szerinti vélelem hatásával bíró kikötésnek sem, a bizonyítási kötelezettség alakulását, a bizonyítási eljárás lefolytatását nem befolyásolja, a bizonyítási terhet nem fordítja meg.

- [26] Ez azt jelenti, hogy amennyiben az I. rendű alperes a jelen szerződésből eredő követelését a felperessel szemben peres úton kívánja érvényesíteni, a perben az rPp. 164. § (1) bekezdése értelmében őt terheli annak bizonyítása, hogy a szerződés milyen tartalommal jött létre, ennek alapján milyen összeget folyósított a felperes részére, a felperes mennyit teljesített, és ennek eredményeként mekkora a felperes fennálló tartozása. Az I. rendű alperes erre vonatkozó tényállításai - maga a ténytanúsítvány is - nyilvánvalóan a saját nyilvántartásán alapulnak, vita esetén azonban perben az I. rendű alperesnek be kell mutatnia a nyilvántartás elszámolási elveit, módszereit és adatait, számításait le kell vezetnie. Ha a felperes mindezeket követően is azt állítja, hogy az I. rendű alperes elszámolása nem felel meg a szerződésben foglaltaknak, illetőleg a közölt számítás hibás, vagy arra hivatkozik, hogy részéről nagyobb összegű teljesítés történt, ellenbizonyítással élhet.
- [27] Amennyiben pedig a felperes azt állítja, hogy túlfizetése keletkezett és ebből eredően igényt érvényesít az I. rendű alperessel szemben, az I. rendű alperes nyilvántartásában szereplő - a jogvita eldöntése szempontjából releváns, bizonyításra szoruló - tényekkel kapcsolatban a bizonyítási szükséghelyzet jogintézménye bírósági gyakorlatban kimunkált elveinek alkalmazása merülhet fel.
- [28] A per tárgyává tett kikötés - az alábbiakra tekintettel - nem befolyásolja a kölcsönszerződésből eredő követelés kapcsán a végrehajtási záradék kiállításának feltételeit, tehát nem érinti a szerződő felek igényérvényesítési, illetve védekezési lehetőségeit, és nem hat ki a végrehajtási záradék alapján indult végrehajtás megszüntetése, illetve korlátozása iránti perekben a bizonyítási kötelezettség alakulására sem.
- [29] A Vht. felek közötti szerződéskötés idején hatályos 21. § (1) bekezdése, illetve a jelenleg hatályos 23/C. § (1) bekezdése értelmében végrehajtási záradékkal látható el a közjegyzői okirat, ha az tartalmazza a szolgáltatásra és ellenszolgáltatásra irányuló vagy egyoldalú kötelezettségvállalást, a jogosult és a kötelezett nevét, a kötelezettségvállalás tárgyát, mennyiségét (összegét) és jogcímét, valamint a teljesítés módját és határidejét. Ha a kötelezettség feltételnek vagy időpontnak a bekövetkezésétől függ, a végrehajthatósághoz a Vht. korábbi 21. § (2) bekezdése, illetve jelenlegi 23/C. § (2) bekezdése szerint az is szükséges, hogy a feltétel vagy időpont bekövetkezését közokirat tanúsítsa.
- [30] E szabályok értelmében a közokiratba foglalt kölcsön- vagy lízingszerződés, illetve egyoldalú kötelezettségvállalás alapján az adós tartozásának már lejárt részleteire minden további feltétel nélkül, a szerződés felmondása esetén a teljes tartozás összegére pedig akkor van helye végrehajtási záradék kibocsátásának, ha a végrehajtást kérő az adós szerződésszegése miatt szintén közokiratba foglalt jognyilatkozattal felmondta a szerződést. Az, hogy ez utóbbi esetben a szerződésszegés valóban bekövetkezett-e és így az emiatt közölt felmondás jogszerű-e, a végrehajtási záradék

kiállítására irányuló kérelem elbírálása során érdemben nem vizsgálható, e vonatkozásban elengedő a végrehajtást kérő egyoldalú nyilatkozata (BH1997.348., BH2002.491., Kúria Pfv.I.21.783/2016/5.).

- [31] Az adós szerződésszegésének, illetőleg a felmondásnak a tényét, valamint a végrehajtást kérő nyilvántartásai szerint fennálló tartozás aktuális összegét a végrehajtást kérő egyoldalú nyilatkozata alapján rögzítő, a Közjegyzői tv. 111. §-ában szabályozott közjegyzői okirat nem ügyleti okirat, hanem jogi jelentőségű tényeket rögzítő ténytanúsító okirat (közjegyzői tanúsítvány). Az ilyen okirat kiállítását a végrehajtást kérő akkor is kérheti a közjegyzőtől, ha erről az adóssal kötött szerződésben előzetesen külön nem rendelkeztek, illetve az adós előzetesen nem nyilatkozott külön arról, hogy a végrehajtást kérő nyilvántartásában rögzített adatok a ténytanúsítvány kiállításának alapjául szolgálhatnak.
- [32] A közjegyzői ténytanúsítvány kiállítását és a végrehajtási záradék kibocsátását tehát a végrehajtást kérő e szerződéses kikötés hiányában is ugyanilyen módon és tartalommal kérhetné.
- [33] Ha a végrehajtási záradék kiállítására sor kerül, az adós a tartozását valóban csak az rPp. 369. §-a szerinti végrehajtás megszüntetése, illetve korlátozása iránti perben vitathatja. Ez azonban a végrehajtási záradék és a közjegyzői tanúsítvány jogintézményére vonatkozó, a fentiekben ismertetett szabályokból következik. A peres felek között létrejött kölcsönszerződés e vonatkozásban sem biztosít több jogosultságot az I. rendű alperes részére, illetve nem ró több kötelezettséget a felperes terhére, mint amelyek az irányadó jogszabályok alapján őket egyébként megilletnék, illetőleg terhelnék.
- [34] A bizonyítási teher pedig az rPp. 369. §-a szerinti végrehajtás megszüntetése, illetve korlátozása iránti perben is az rPp. 164. § (1) bekezdésének megfelelően alakul.
- [35] Az igényérvényesítés lehetőségei, a bizonyítási teher alakulása körében tehát a kölcsönszerződés I/4. pontjában foglaltak a felperes jogi helyzetét nem érintik, nem teszik azt hátrányosabbá.
- [36] A szerződéses kikötés tisztességtelensége megállapításának az rPtk. 209. § (1) bekezdésében írt feltétele erre figyelemmel nem valósult meg, mivel az I. rendű alperes a feleknek a szerződésből eredő jogait és kötelezettségeit nem határozta meg a jóhiszeműség és tisztesség követelményeinek megsértésével egyoldalúan és indokolatlanul a fogyasztó hátrányára. Az irányadó törvényi szabályozáshoz képest nem biztosított kedvezőtlenebb jogi helyzetet a fogyasztó számára.
- [37] A végrehajtás közjegyzői okirat záradékolása útján, tehát a peres út igénybevétele nélküli elrendelését lehetővé tevő szabályozás az Alkotmánybíróság 1423/B/2010.AB és 1245/B/2011.AB számú határozatai szerint nem alkotmányellenes, nem sérti a tisztességes eljáráshoz való jogot, és az Európai Unió Bírósága C-32/14. számú Erste Bank kontra Sugár Attila ügyben hozott határozata szerint nem

összeegyeztethetetlen a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló 93/13/EGK irányelv (a továbbiakban: fogyasztói irányelv) fogyasztóvédelmi követelményeivel sem.

- [38] Mindezekre tekintettel a jogerős ítélet alaptalanul, az rPtk. 209. §-ának, illetve a Kormányrendelet 1. § (1) bekezdés j) pontjainak téves alkalmazásával állapította meg, hogy a perbeli kölcsönszerződés I/4. pontja a bizonyítási terhet a felperes terhére hátrányosan változtatta meg.
- [39] Az előzőekből következően nem volt tulajdonítható a perben támadott kikötésnek olyan tartalom, illetve joghatás sem, hogy a Kormányrendelet 1. § (1) bekezdés i) pontja szerint kizárná vagy korlátozná a fogyasztó jogszabályon vagy a felek közötti megállapodáson alapuló igényérvényesítési lehetőségeit, anélkül hogy azt egyben más, jogszabályban meghatározott vitarendezési móddal helyettesítené.
- [40] Megjegyzi a Kúria, hogy amennyiben a kölcsönszerződés I/4. pontjának tartalma - a kifejtettektől eltérően - nem volna egyértelműen megállapítható, az rPtk. 207. § (2) bekezdésében foglalt értelmezési szabály alkalmazása válna szükségessé. Eszerint a vitás tartalmú általános szerződési feltétel - vagy fogyasztói szerződés - tartalmát a fogyasztó számára kedvezőbb értelmezés szerint kell megállapítani. Az I. rendű alperes pedig maga is egyértelműen úgy nyilatkozott, hogy a keresettel támadott kikötés értelmében a közjegyzői tanúsítvány pusztán azt a tényt hivatott bizonyítani, hogy az I. rendű alperes milyen adatokat tart nyilván a felperes teljesítésével összefüggésben. A per tárgyává tett kikötésnek tehát az rPtk. 207. § (2) bekezdésére figyelemmel sem tulajdonítható olyan tartalom, amely kihatna a felek igényérvényesítési és bizonyítási lehetőségeire, kötelezettségeire.
- [41] A Kormányrendelet 1. § (1) bekezdésének b) pontja a fogyasztói szerződés azon rendelkezését minősíti tisztességtelennek, amely kizárólagosan jogosítja fel a fogyasztóval szerződő felet annak megállapítására, hogy teljesítése szerződésszerű-e. Jelen ügyben a másodfokú bíróság a Kormányrendelet szabályának a jogszabályszöveggel ellentétes tartalmú alkalmazásával, tévesen állapította meg a perbeli kikötés tisztességtelenségét amiatt, hogy az I. rendű alperest a fogyasztó - nem pedig a Kormányrendelet szerint a saját - teljesítése szerződésszerűsége körében jogosítja fel egyoldalú döntésre. A Kormányrendelet hivatkozott rendelkezésének mind a nyelvtani, mind a fogyasztói irányelv 3. cikk (3) bekezdése és Mellékletének 1. m) pontja figyelembevételével történő értelmezéséből következően, az a kikötés tisztességtelen, amely a fogyasztóval szerződő felet jogosítja fel arra, hogy maga állapítsa meg a saját teljesítése megfelelőségét. A keresettel támadott szerződéses rendelkezés azonban nem tartalmaz az I. rendű alperest a megjelölt körben megillető egyoldalú jogosítványt, nem érinti (nem vonja el) az I. rendű alperessel szerződő fél - a felperes - kötelmi jogát arra,

hogy az I. rendű alperes szolgáltatásának megfelelőségét megítélje és minősítse [rPtk. 283. §], ezért nem minősült tisztességtelennek a Kormányrendelet 1. § (1) bekezdésének b) pontja szerint. Az ügy tárgyát képező kikötés az előzőekben, a bizonyítás körében kifejtettek szerint nem volt kizárólagos jellegűnek tekinthető a felperes tartozásának összegét, illetve a kölcsönügylet egyéb lényeges adatát illetően sem [Kúria Pfv.I.21.783/2016/5.].

- [42] Megjegyzi a Kúria, hogy amennyiben a Kormányrendelet 1. § (1) bekezdés b) pontjának, valamint a fogyasztói irányelv Melléklete 1. m) pontjának hatálya - a jogerős ítéletben kifejtett értelmezésnek megfelelően - az olyan tartalmú kikötésre is kiterjedne, amely kizárólagos jelleggel a fogyasztóval szerződő felet jogosítja a fogyasztó szerződésszerű teljesítésének megállapítására, a per tárgyává tett szerződéses kikötés tisztességtelenségének megállapítására ebben az esetben sem kerülhetne sor. A kölcsönszerződés I/4. pontjának ugyanis nem lehet olyan tartalmat tulajdonítani, amely az I. rendű alperest feljogosítaná a felperes teljesítése megfelelőségének megítélésére.
- [43] A kifejtettek értelmében a Kúria a jogerős ítéletet az rPp. 275. § (4) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte és az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.

Záró rész

- [44] Az eredményes felülvizsgálati kérelem alapján a pervesztes felperes - az elsőfokú ítéletben foglalt perköltségen felül - köteles az I. rendű alperes 70.000 Ft lerótt felülvizsgálati eljárási illetékből, valamint a jogi képviselétével a másodfokú és a felülvizsgálati eljárásban felmerült munkadíjból álló perköltségének megfizetésre az rPp. 270. § (1) bekezdése folytán alkalmazandó rPp. 78. § (1) bekezdése szerint. A megbízási szerződés alapján megállapítani kért ügyvédi munkadíj összegét a Kúria a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 2. § (2) bekezdése alapján jelentősen mérsékelte, figyelemmel arra, hogy az ügy bonyolultságára és az igen nagy számú, a perbelivel azonos, illetve hasonló tényállású ügyben az alperesi védekezés azonosságára figyelemmel azt eltúlzottnak találta. Az ügyvédi munkadíj az IM rendelet 4/A. § (2) bekezdése alapján az ÁFÁ-t tartalmazza.
- [45] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet az rPp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson bírálta el.

Budapest, 2018. április 10.

Dr. Farkas Attila s.k. a tanács elnöke, Dr. Gáspár Mónika s.k.
előadó bíró, Dr. Csőke Andrea s.k. bíró

A kiadmány hitel  l: